

адаптувалася до різких змін. Ефективність реклами повинна вимірюватись у якісному інтелектуальному контенті, спрямованому на споживача, що в результаті дасть високий прибуток та зможе переконати конкурентів у її ефективності.

Література.

1. Шендерівська Л. П., Карпінська В. В., Шумак З. А. Актуальні види рекламування продукції видавництва : довідник. Київ, 2020. 167 с.
2. Прогноз обсягів рекламно-комунікаційного ринку України 2020 року: веб-сайт. URL: <http://vrk.org.ua/ad-market/> (дата звернення 11.11.2021).
3. Україна в тренді: провідні позиції в інтернет-рекламі та потенціал на рекламному ринку: веб-сайт. URL: <https://mmr.ua/tags/интернет-реклама> (дата звернення 10.11.2021).
4. Зламний рік: основні рекламні тренди 2019 року: веб-сайт. URL: <https://rau.ua/novyni/osnovnye-reklamnye-trendy-2019> (дата звернення 10.11.2021).

ЗАСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ПРОЄКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

*Яценко Є.С., здобувач вищої освіти
lizayatsenko2000@gmail.com*

*Науковий керівник: Ганечко І. Г., к.е.н., доцент
Київський національний торговельно-економічний університет*

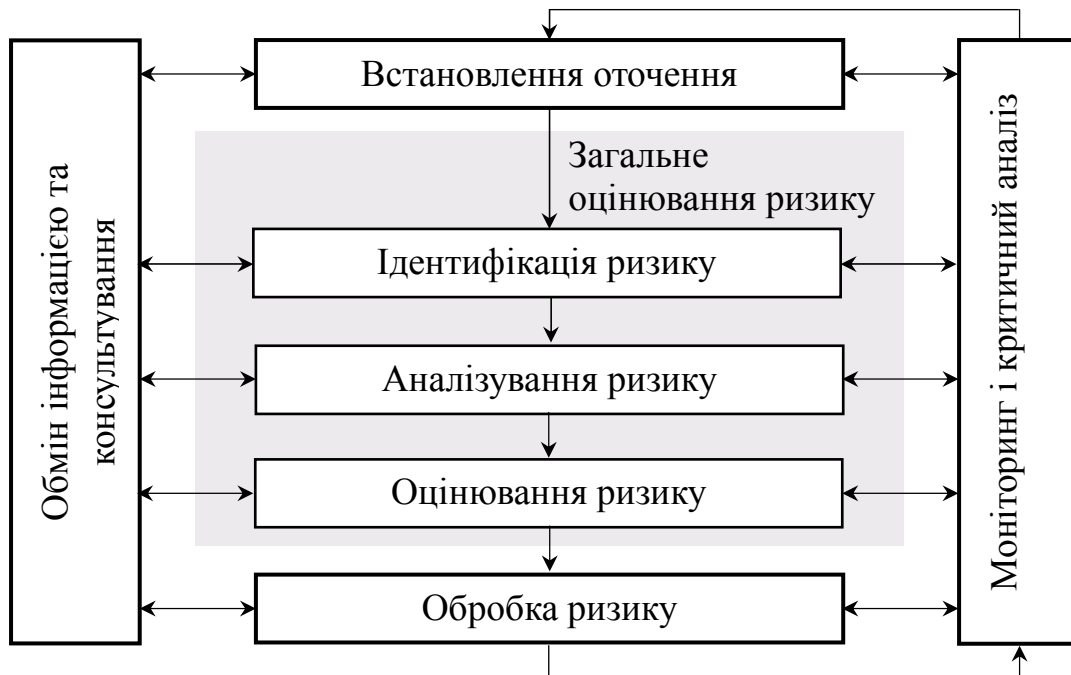
В умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів одним із найактуальніших питань для бізнес-спільноти залишається реалізація інвестиційних проєктів у основних галузях економіки, які побудовані на принципах проєктного фінансування. Узагальнено під проєктним фінансуванням розуміють фінансування великомасштабних довгострокових проєктів розвитку та модернізації інфраструктури, промисловості, енергетики, інноваційних програм та проєктів із використанням специфічних фінансових інструментів [1, стор. 167]. У результаті використання такого виду фінансування проєктів джерелами погашення заборгованості виступають грошові потоки проєкту, забезпечені його реалізацією [2, стор. 66].

У зв'язку із тим, що проєктне фінансування пов'язане із залученням значних обсягів фінансових ресурсів на довгостроковій основі, цей процес супроводжується виникненням різноманітних ризиків, що викликано мінливістю ринкового середовища. У роботах

науковців, присвячених проєктному фінансуванню, визначення економічної категорії «ризик» носить дещо неконкретний характер, але в контексті інвестиційного та фінансового менеджменту найчастіше ризик визначають як міру непевності в отриманні очікуваних доходів від здійснених інвестицій [3]. У науковій літературі зустрічається велике різноманіття видів ризику, тому складно виділити єдину класифікацію. В Україні за основу визначення ризиків взято Положення «Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах», прийняте постановою Правління Національного банку України від 11.06.2018 р. № 64, оскільки одним із учасників проєктного фінансування є безпосередньо банк. Згідно з положенням, ризики поділяють на кредитні, ринкові, процентний ризик банківської книги та комплаєнс-ризик [4].

Проєктне фінансування є високоризикованою діяльністю, тому важливою частиною фінансування є точна фінансова оцінка – ефективність комерційних інвестицій, фінансова стійкість проєкту, необхідні фінансові ресурси тощо [5, стор. 1213]. Процес прийняття рішень при управлінні масштабними проєктами характеризується високим рівнем невизначеності. Відповідно, комплексні інвестиційні проєкти вимагають ретельного аналізу багатьох аспектів їх впровадження та відповідних дій на всіх етапах їхньої реалізації. У зв'язку із цим, виявлення ключових ризиків, пов'язаних із проєктом, є важливою складовою проєктного фінансування. Як зазначає група авторів, при активному управлінні ризиками проєктної діяльності (до часу, коли ризикова подія відбулася) роль менеджера проєкту зводиться до постійного поточного розв'язання задачі ідентифікації усіх джерел ризиків і можливостей, а також до залучення інших учасників у цей процес [6, с. 16]. Основні рекомендації щодо етапів процесу управління ризиками викладено у Наказі Мінекономрозвитку України та представлено на рисунку 1.

З рисунку бачимо, що управління ризиками доцільно здійснювати на всіх етапах розвитку проєкту. З метою мінімізації впливу ризиків його на реалізацію, перш за все, необхідно структурувати можливі ризики, виділити основні фактори, що їх спричиняють та визначити можливі напрями їх усунення чи зменшення.

Рисунок 1 – Процес управління ризиком

Розроблено автором на основі джерела [7, стор. 5]

Серед методів мінімізації проєктних ризиків найбільш поширеними, серед більшості науковців, вважаються диверсифікація, резервування коштів на покриття непередбачених витрат, розподіл ризику між учасниками проєкту, страхування, хеджування тощо [3]. Диверсифікація ризиків реалізується через розподіл вкладених коштів між різними фінансовими інструментами, які безпосередньо не пов'язані між собою, що дозволяє уникнути частини ризику. До того ж, при реалізації проєктів, що фінансуються за участі іноземного капіталу, має місце і валютний ризик, який виникає через коливання курсів валют. При цьому, як зазначає Ганечко І. Г., такі ризики можуть бути диверсифіковані спонсорами проєкту, які можуть зменшити чутливість вартості своїх часток в проєкті через зменшення залежності від іноземних позик [8]. Створення резервів ресурсів на покриття непередбачених витрат та покриття потенційних збитків дозволяє покрити втрати від ризику, що з'являється під час реалізації проєкту, та забезпечити виконання проєкту без збоїв та порушень. Цей метод потребує визначення співвідношення між можливими ризиками, що впливають на вартість проєкту, та розміром витрат для їх усунення. Розподіл ризику між учасниками проєкту здійснюють під час підготовки плану проєкту та контрактної документації. Згідно з цією моделлю кожен учасник виконує обсяг робіт, визначений проєктом, та, у випадку невиконання проєкту, несе відповідну частку ризику [3]. Страхування є одним із засобів мінімізації негативного

впливу ризику та полягає у передачі фінансових ризиків проекту стороннім суб'єктам, здійснити його можна різними способами, серед яких: страхування професійної відповідальності, будівель, підприємницьких і фінансових ризиків тощо. Хеджування, в свою чергу, забезпечує зниження ризиків портфеля проекту шляхом укладання ф'ючерсних угод та передачі ризику зміни ціни товару на іншу особу.

Проект зазнає тих чи інших ризиків на всіх стадіях його реалізації, тому з метою уникнення значних втрат важливо своєчасно виявити та зреагувати на них, вжити необхідні заходи для їх уникнення, а у разі неможливості уникнення – мінімізувати їх. Вибір конкретного методу управління ризиками залежить від специфіки проекту, сукупності факторів зовнішнього та внутрішнього ринкового середовища проекту, а також від етапу його реалізації. Оскільки саме оптимальне та раціональне управління ризиками є запорукою ефективного впровадження та реалізації проекту.

Література.

1. Лапко О. О. Проектне фінансування як інноваційний механізм реалізації інвестиційних проектів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». Вип. 4 (32). 2017. С. 165-170. URL: <https://esj.oa.edu.ua/articles/2017/32/33.pdf> (дата звернення: 04.11.2021)
2. Коваленко В.В., Шелудько С.А. Проектне фінансування в умовах невизначеності та ризику. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. № 36. С. 415-424. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct36-64> (дата звернення: 02.11.2021)
3. Йордан Х. І. Ризики проектного фінансування та шляхи їх мінімізації. Стратегічні орієнтири. Фінансовий менеджмент інноваційних проектів. 2013. URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=1792> (дата звернення: 04.11.2021)
4. Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Положення Правління Національного банку України від 11.06.2018 № 64.
5. Gorshkov R., Epifanov V. The mechanism of the project financing in the construction of underground structures. *Procedia Engineering*. 2016. Vol. 165, No. 2. P. 1211-1215.
6. Колесніков К. В., Станковська І. І., Герганова М. Л. Інформаційна технологія дискретизації поняття «ризик» при управлінні проектами та програми. Вісник НТУ «ХП», Серія: Нові рішення у сучасних технологіях. 2018. № 26 (1302). Т. 2. С. 16-21. DOI: <https://doi.org/10.20998/2413-4295.2018.26.27> (дата звернення: 02.11.2021)
7. Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику: Наказ Мінекономрозвитку України від 11.12.2013 № 1469. URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/dstu%2031010.pdf> (дата звернення: 02.11.2021)

8. Ганечко І. Г. Ризики валютного курсу в проектному фінансуванні. Ефективна економіка. №3. 2012. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=981> (дата звернення: 05.11.2021)

УКРАЇНА ТА ЄС: СПІВРОБІТНИЦТВО У ГАЛУЗІ ЗАЙНЯТОСТІ, СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

*Зюзько А.О., здобувач вищої освіти,
AnnaZu2002@ukr.net*

*Науковий керівник: Андрєєва В.Г., к.е.н., доцент
Київський національний торговельно-економічний університет*

На сьогоднішній день, для України, котра розвивається в соціальному та економічному просторі, важливими є інтеграційні процеси, які безпосередньо пов'язані з визначенням місця і ролі нашої держави у світі. Європейський Союз, в свою чергу, є найвпливовішим сусідом для України. Необхідність співробітництва нашої держави і Європейського Союзу з'явилося вже після набуття Україною незалежності.

Зараз головним документом, котрий обумовлює правову основу для співпраці України та Європейського Союзу є Угода про асоціацію. Главою 21 цієї Угоди регламентується «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей». Завданням є безпосереднє покращення якості людського життя, а також збільшення і вдосконалення робочих місць із підтримкою охорони здоров'я та забезпеченням безпечних умов праці, залучення малозабезпеченого населення і протистояння нелегальним працівникам. Також, визначаються напрямки протистояння демографічним змінам і глобалізації. Не менш важливим є завдання поліпшення соціальної та юридичної справедливості у контексті реформуванні ринку праці де поєднувалася б гнучкість та захищеність. В документі наголошується необхідність створювання нововведень щодо систем соціального захисту для забезпечення їх якості, фінансової стабільності та доступності. Вагомим аспектом є скорочення бідності та впровадження гендерної рівності у сфері зайнятості, освіти та навчання, економічної та суспільної діяльності, а також у процесі прийняття рішень, з урахуванням подолання дискримінації, а також посилення можливостей соціальних партнерів